

Or kunstmestfabriek Yara moedigt kleine stapjes aan

Duurzaamheid valt in goede

De or van kunstmestproducent Yara adviseert om duurzaamheid niet overdreven op te tuigen. Werknemers zijn vaak 'projectmoe' en schoon werken en netjes omgaan met je werkplek behoren normaal te zijn. Maar is dat in werkelijkheid ook zo? De werkgroep Duurzaam Werken kreeg bijna honderd ideeën binnen voor een werkvloer zonder verspilling.

Door Loek Kusiak

- Draagvlak voor duurzaam werken
- Top-vijf-voorstellen
- Stokje doorgeven

Duurzaam zijn is geen dure hobby, maar het eigen belang van de mensen en een overlevingsstrategie voor bedrijven. De or bij kunstmestproducent Yara in het Zeeuws-Vlaamse Sluiskil had op voorhand geen twijfels over het draagvlak onder de medewerkers in de ammoniakfabriek en op kantoor om deel te nemen aan het FNV Bondgenoten-project Duurzaam Werken. 'Dat er draagvlak was', zegt or-voorzitter Maurice Vereecken, 'is wel bewezen door de bijna honderd ideeën die de werkvloer aanleverde. Verbazend veel. Maar we hebben het project dan ook niet gepresenteerd als een nieuwe stap, als iets dat we zwaar moesten optuigen. Medewerkers worden al zo overladen met projecten. Dan denken ze meteen: alsjeblieft zeg, niet wéér iets erbij. Duurzaamheid moet je als een normaal facet van je werk in de uitvoering van je taak inbedden. We openden een speciaal e-mailadres en werknemers kregen thuis een brief met een vragenlijst over het pro-

ject. Naar het huisadres, omdat daardoor ook gezinsleden over duurzame maatregelen konden meedenken.' Vereecken, tevens voorzitter van de Europese or van Yara, maakt samen met onder anderen or-secretaris Francine van Laere en VGWM-commissielid Henk-Jan Kirkenir deel uit van de werkgroep 'Duurzaam Werken' bij Yara. De fabriek in Sluiskil telt 580 werknemers en is

'Voer kleine milieustapjes even geconcentreerd uit als de grote maatregelen'

onderdeel van een Finse multinational, wereldmarktleider in kunstmest. De stap naar deelname aan het project 'Duurzaam Werken' was voor de or van Yara een vanzelfsprekend vervolg in een al langer lopend traject van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).

Dat begon in 2004, toen de or en het management meededen aan een Masterclass Duurzaam Ondernemen voor industriële bedrijven in de kanaalzone tussen Gent en Terneuzen. De deelnemende bedrijven lieten een duurzaamheidsscan uitvoeren voor het maken van bewuste keuzes in MVO.

Vanuit deze masterclass, een initiatief van de provincie Zeeland, werden werkgroepjes opgericht die zich toegedden op thema's als duurzaam inkopen en een milieuvriendelijke catering in de bedrijfskantines. 'In de grote milieu-items als bijvoorbeeld het reduceren van emissies is Yara ver gevorderd', zegt Henk-Jan Kirkenir 'maar in de kleine

dingen zijn we soms nog slordig.' Rond het FNV Bondgenoten-project kreeg de werkgroep Duurzaam Werken bij Yara 96 reacties van

medewerkers binnen die op praktische bruikbaarheid beoordeeld werden.

Tips van de or van Yara

- Maak duurzaamheid niet tot iets bijzonders; het hoort bij het normale werk.
- Kleine stapjes zijn goed genoeg; dat je op weg bent is het belangrijkste.
- Zorg dat de acties aansluiten bij de dingen die je al doet.
- Hou als or in de gaten of de animo niet inzakt.

Vlnr: Maurice Vereecken (or-voorzitter), Francine van Laere (or-secretaris) en Henk-Jan Kirkenir (lid VGWM-commissie).

aarde

Toegang tot de nieuwe ammoniakfabriek in Sluiskil.

Waterbespaanders

De top-vijf van voorstellen had betrekking op verlichting, energie-efficiëntie, papierverbruik, afval en telewerken. Vereecken: 'Als je zoveel energie verbruikt als bij Yara, als je met zoveel grondstoffen werkt en als milieuzorg en veiligheid al de hoogste prioriteit hebben, dan lijkt iets als een lamp uitdoen op je werkplek niet zo belangrijk. Dat werd een beetje vergeten. Duurzaamheid begint onder meer bij gedragsverandering en elkaar daarop durven aanspreken.' Kirkenir: 'Iedereen die met een idee kwam, uitvoerbaar of niet, kreeg een klein cadeautje, een etuitje met duurzame kantoorspullen als een nietloze nieter en een balpen van gerecycled materiaal.'

Francine van Laere: 'We hebben dubbelzijdig printen ingevoerd en de printers zijn zo ingesteld dat het veel moeite kost daar iets aan te veranderen. In de kantine zijn we overgegaan tot het scheiden van gft-afval. In het kader van duurzaamheid streven we naar continu verbeteren. Kleine milieu-stapjes moet je even geconcentreerd en met even veel resultaat uitvoeren als de grotere maatregelen. Bij het nemen van die kleine stappen kunnen de medewerkers enorm helpen. Maar de enquête laat zien dat medewerkers bij het management ook aandacht vragen voor zaken als boskap en uitputting van grondstoffen door toeleveranciers.'

Het waterverbruik door medewerkers kan een stuk minder, aldus een medewerker die hierover een idee indiende. Kirkenir: 'Op de drinkwaterkranen zijn waterbespaanders geplaatst. Dat scheelt enorm. We onderzoeken

ook een voorstel om de 23 auto'tjes van onze facilitaire- en onderhoudsdiensten die op het terrein rondrijden, te vervangen door elektrische voertuigen met een batterij. Elektrisch vervoer staat meer en meer in de belangstelling. Daar kun je als bedrijf dat *people, planet and profit* in het vaandel heeft staan, niet blind voor blijven.'

Vereecken: 'Ook bekijken we de mogelijkheid om de circulatiepompen van onze tanks met meststoffen in het weekend uit te zetten. De besparing aan energie levert omgerekend een paar honderdduizend euro per jaar op.'

Restwarmte

De ammoniak die in Sluiskil wordt gemaakt is de grondstof voor de kunstmestproductie. Onlangs is op de locatie in Sluiskil de Ureum-7 fabriek geopend, een hypermoderne productie-installatie waar de CO₂-emissie, de veroorzaker van het broeikas-effect, met 300.000 ton per jaar zal verminderen. De resterende CO₂ en de restwarmte worden nuttig aangewend. Vereecken: 'CO₂ die vrijkomt bij de productie van ammoniak, levert Yara als restwarmte aan tuinders in de omgeving voor de teelt van paprika's, aubergines, tomaten en andere groenten. Zo bedienen we de agrarische sector niet alleen met kunstmest, onze *core business*, maar ook nog met warmte.'

Yara profileert zich daarnaast met betrokkenheid met de Derde Wereld. Het bedrijf sloot het boerendorp Mwandama in Malawi

in het hart. Yara is sponsor van vijftien waterputten, twee scholen en de aanleg van schooltuinen

waar kinderen kunnen oefenen in landbouwmethodes. Medewerkers van Yara hebben de voorbije jaren met onder meer fietsen wandeltochten meer dan 100.000 euro ingezameld voor steun aan Mwandama. 'We helpen dit dorp om zichzelf uit de armoede te trekken', zegt Maurice Vereecken, die voorzitter is van het Afrika-project van Yara en Malawi persoonlijk heeft bezocht. 'Tot nu konden de kinderen er enkel maïs-pap en bonen eten, soms aangevuld met vitamines die ze kregen tijdens de maaltijden op school. Dat is veranderd nu er bij de

scholen boomgaarden met fruit zijn aangeplant, moestuinen zijn aangelegd en houtwallen zijn gevormd om het water vast te houden.'

Niet versloffen

De medezeggenschap bij Yara wil het stokje van duurzaam werken snel helemaal overgeven aan de werkvloer. 'Duurzaamheid', zegt Maurice Vereecken, 'moet onderdeel zijn van het reguliere overleg in de zeven milieu-, arbo en veiligheidsgroepen in de diverse bedrijfsonderdelen. Het is niet langer de taak van de or of de werkgroep Duurzaam Werken zijn om deze kar te trekken. Iemand met een goed idee voor een schonere werkplek moet dat idee direct bij collega's en leidinggevendenden neerleggen. Korte lijntjes met budgetten waaruit eventueel snel geput kan worden. De or moet op de achtergrond wel blijven toetsen of het niet inzakt en moet de communicatie met de achterban koesteren.' En de bestuurders aan de top, hebben zij ook niet de functie van coach op ontdekkingsreis naar een duurzame toekomst? 'Inderdaad', beaamt Henk-Jan Kirkenir. 'Behalve van de inzet van de werkvloer moet de inspiratie ook van boven komen: impulsen vanuit de top. Dat is een voorwaarde om het duurzaamheidsbeleid niet te laten versloffen en je doelen steeds bij te stellen.' ←

Dag van de Duurzaamheid

11 november 2011 is de Dag van de Duurzaamheid. Initiatiefnemer is de Stichting Urgenda, een onafhankelijke stichting die Nederland samen met anderen sneller duurzaam, schoner en prettiger leefbaar wil maken. Bedrijven, particulieren, organisaties en scholen worden op 11 november uitgenodigd een duurzame activiteit te organiseren. Duurzaamheid staat ook bij steeds meer ondernemingsraden op de agenda. Dit is deel 3 in de serie 'Or en duurzaamheid.'